

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 109/19

Luksemburg, 12 września 2019 r.

Wyrok w sprawie C-683/17
Cofemel – Sociedade de Vestuário, SA / G-Star Raw CV

Wzorem nie można udzielić ochrony prawnoautorskiej tylko z tego powodu, że poza realizowanym przez nie celem użytkowym wywołują swoisty efekt estetyczny

Aby korzystać z takiej ochrony wzory powinny stanowić przejaw oryginalnej działalności twórczej

Przed Supremo Tribunal de Justiça (sądem najwyższym, Portugalia) toczy się spór między spółkami Cofemel – Sociedade de Vestuário, SA (zwaną dalej „Cofemel”) a G-Star Raw CV (zwaną dalej „G-Star”). Obie te spółki prowadzą działalność w branży projektowania, produkcji i sprzedaży odzieży. Spór ten dotyczy poszanowania praw autorskich podnoszonych przez G-Star, który zarzucił Cofemel produkowanie i sprzedawanie dżinsów, bluz i T-shirtów stanowiących kopie niektórych z jego własnych wzorów.

Z zapewnionej w prawie Unii ochrony własności intelektualnej korzystają między innymi utwory, których autorom zagwarantowano, na mocy dyrektywy o prawie autorskim¹, wyłączne prawo do zezwalania na zwielokrotnianie ich utworów lub zakazania takiego zwielokrotniania, do zezwalania na publiczne udostępnianie ich utworów lub zakazania takiego udostępniania oraz do zezwalania na ich rozpowszechnianie lub zakazania ich rozpowszechnienia. Równolegle inne akty prawa wtórnego Unii² zapewniają specjalną ochronę dla wzorów.

W tym kontekście Supremo Tribunal de Justiça wskazuje, że Código do Direitos de Autor e dos Direitos Conexos (portugalski kodeks prawa autorskiego i praw pokrewnych) wymienia wzory w wykazie dzieł mogących korzystać z ochrony prawnoautorskiej, chociaż nie precyzuje wyraźnie, jakie przesłanki powinny być spełnione, aby dane przedmioty, realizujące cel użytkowy, faktycznie korzystały z takiej ochrony. Ponieważ portugalskie orzecznictwo i doktryna nie są zgodne co do tej kwestii, Supremo Tribunal de Justiça zwrócił się do Trybunału o rozstrzygnięcie w istocie, **czy dyrektywa o prawie autorskim stoi na przeszkodzie temu, by ustawodawstwo krajowe przyznawało taką ochronę, w przypadku gdy spełniona jest szczególna przesłanka, zgodnie z którą wzory powinny poza realizowanym przez nie celem użytkowym wywoływać swoisty efekt estetyczny.**

W ogłoszonym dzisiaj wyroku Trybunał odpowiedział na to pytanie twierdząco.

W tym względzie Trybunał przypomniał na wstępie swoje utrwalone orzecznictwo, zgodnie z którym **jako „utwór” w rozumieniu dyrektywy o prawie autorskim można zakwalifikować każdy oryginalny przedmiot stanowiący przejaw własnej twórczości intelektualnej jego autora.**

Następnie Trybunał zauważył, że w prawie wtórnym Unii istnieje zbiór aktów prawnych ustanawiających specjalną ochronę wzorów, a zarazem stanowiących, że ta specjalna ochrona może obowiązywać na zasadzie kumulacji z ogólną ochroną zapewnioną dyrektywą o prawie autorskim. **W konsekwencji w niektórych przypadkach wzór można zakwalifikować także jako „utwór”.**

¹ Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. 2001, L 167, s. 10).

² Dyrektywa 98/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 1998 r. w sprawie prawnej ochrony wzorów (Dz.U. 1998, L 289, s. 28) i rozporządzenie Rady (WE) nr 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych (Dz.U. 2002, L 3, s. 1).

Trybunał podkreślił jednak, że **ochrona wzorów z jednej strony i ochrona prawnoautorska z drugiej strony służą realizacji odmiennych celów i podlegają odrębnym systemom**. Pierwszy z tych rodzajów ochrony ma bowiem na celu ochronę przedmiotów, które jakkolwiek są nowe i zindywidualizowane, to mają charakter użytkowy i są przeznaczone do produkcji masowej. Co więcej, ochrona ta obowiązuje przez określony czas, pozwalający na zwrot inwestycji koniecznych do stworzenia i wyprodukowania tych przedmiotów, bez nadmiernego ograniczenia przy tym konkurencji. Z kolei ochrona związana z prawem autorskim, której czas obowiązywania jest znacznie dłuższy, jest zastrzeżona dla przedmiotów zasługujących na zakwalifikowanie ich jako utworów. W tych ramach **przyznanie ochrony prawnoautorskiej przedmiotowi chronionemu już jako wzór nie może prowadzić do tego, że naruszone zostaną cele i skuteczność właściwe obu tym rodzajom ochrony, co stanowi powód, dla którego kumulatywne przyznanie takiej ochrony może nastąpić jedynie w określonych sytuacjach**.

Wreszcie, Trybunał wyjaśnił, że **efekt estetyczny, który może wywierać dany wzór, nie stanowi elementu istotnego w ramach ustalenia w konkretnym przypadku, czy taki wzór można zakwalifikować jako „utwór”, ponieważ ów efekt estetyczny stanowi rezultat subiektywnego z natury rzeczy doznania piękna odczuwanego przez każdą osobę, która na niego patrzy**. Wspomniana kwalifikacja wymaga natomiast z jednej strony wykazania istnienia przedmiotu **możliwego do zidentyfikowania z wystarczającym stopniem precyzji i obiektywności**, a z drugiej strony dowiedzenia, że **przedmiot ten stanowi twórczość intelektualną odzwierciedlającą swobodę wyboru i osobowość jego autora**.

W konsekwencji **okoliczność, że określone wzory, poza realizowanym przez nie celem użytkowym, wykazują swoisty efekt estetyczny, nie pozwala sama w sobie na zakwalifikowanie ich jako „utwory”**.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793